

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 2. An ad vitam ingredi volenti, serua[n]da sint mandata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

possibile, inuisibile, mundi architectum, Deum denique? *Ans. Sane. Orth.* Sicut ergo patris essentiam dicis immortalē, incorruptibilem, inuisibilem, mundi architectum, nonne ita & filium eandem essentiam dicis? *Ans. Sane. Orth.* Filium autem nunc vocas patrem? *Ans. Nequaquam. Orth.* Pater ergo non est proprium quiddam essentiae, sed hypostasis. *Ans. Quomodo? Orth.* Quoniam quæ propria sunt essentiae, similes sunt communia Patri & Filio & Spiritui sancto. Pater autem non est commune quiddam, non est igitur Pater proprium essentiae, sed hypostasis. Quod si aliud est proprium hypostases, & aliæ sunt proprietates essentiae, non idem signifi- carentur essentia, & hypostasis.

Quæ relecti intelligit quomodo Ariani oppug-
nare Catholicos soliti sunt, quamque locus hic in-
ter præfatos fuerit iactatus, diabolo vbique rem suam
agenti, & nostris etiam temporibus Arianis in Tran-
sylvania fluentibus veterum errores renouantur. Mi-
ras est Beze hoc loco parallogismus, Apoptosismus est
hic locus tu, qui suis meritis vilo modo gloriantur ad per-
fectionem doctrinae legalis ex legislatoris maiestate, non ex iis
quæ ipsi se præstuisse somniant æstimandam reuocandis, ne-
dum vt sua doctrinæ meritis in hunc album referant. Re-
spondendum est: Nulli vilo modo suis meritis glorian-
dum esse, cum enim fundamentum meritorum, sit
gratuita gratia creatoris, cum ipsa merita sint dona
Dei, & Abili S. Spiritus auxilio collata non potest me-
ritis quicquam gloriari. Non sequitur ideo merita
nulla esse, si solus Deus sit bonus: Neque sequitur,
id eo non esse merita, quod perfectio doctrinae legalis,
sit ex legislatoris maiestate æstimanda, non ex ope-
ribus nostris. Neque enim opera nostra merita
esse dicimus ex se seu natura sua, sed ex maiestate legi-
slatoris, adiutoris, acceptatoris ad ea concurrentis
ex promissione benenolentissima, qua fit vt im-
perfectis operibus premia tanquam meritis largi-
atur. Contra d. Vorst vs magis ad Catholicos in hac
controversia accedit. Non negamus, inquit, bona ope-
ra nostrum, esse vere bona sancta, pura & Deo grata: sed
negamus adeo pura & perfecta esse, vt sua propria perfectione
inducto Deo exactè respondere, ac vitam æternam ex con-
digno meriti possint. Negat etiam opinionem Caluini
nostrum præcipue niti verbis Isaia. vbi iustitias no-
stras comparat panno menstruato. Nam multos suo-
rum p. Pistorio assentiri. Denique concludit, [Ita-
que etiam nullam nobis succedendi causam habere,
& quod dogma de meritis nostris in hac iustificationis
& salutaris æternæ materia constanter repudiamus;
& quoniam nihil aliud hic damnemus, quam superbiam il-
lam de propria nostrorum operum dignitate opi-
niem, quæ inane[m] quamdam fiduciam & gloriatio-
nem in nobis ipsis secum trahere solet.]

Hanc opinionem nos quoque damnamus, nec ta-
menideo proprie dictum meritum negamus. Nam
opere facto debitum est ex divina promissione. Glo-
riatio autem omnino tollitur, cum dicimus omne me-
ritum esse donum Dei ex gratia adoptionis, adiu-
rio speciali, denique dicimus requiri promissionem
gratuitam, sine qua nullum meritum agnoscerim
et Bellarmin. docet, lib. 5. de iustif. cap. 14. Vultus
tamē Bellarmini sententiam non recte interpreta-
tur. Verba Bellarmini sunt, lib. 5. de iustificacione,
cap. 17. Nobis illa sententia probabilior esse viderur, quæ
docet opera bona in forum meritoria esse vite æternæ ex con-
ditione ratione pacti, & operis simul, non quidem quod sine
alio pacto red acceptatione non habeat opus bonum proportionem
ad vitam æternam, sed quia non tenetur Deus acceptare ad il-
lam mercedem opus bonum, quàmvis par & æquale mercedi,
nisi conventio interveniat. Quam sententiam conformem

esse non dubitamus Concilio Tridentino, & Principibus Theologorum sancto Thome in 1. 2. questione 114. articul. 1. ad 3. & articul. 3. sancto Bonaurenture, & aliis in 2. sentent. dist. 29.

Factum igitur requirunt omnes, nam ex solo pacto debitum fit.

Hoc vero cap. 18. exponit: Vt dicat non requiri aliquam æqualitatem inter opera & mercedem, sed proportionalem, vt d. gñius sit præmio quodam proportionem. Nec tamen hoc est substantiæ operum aut vi dignitatis operum, quæ enus sunt actiones quædam agentis ratione vtentis, sed vt a Dei gratia & supernaturali auxilio Spiritus sancti procedunt, atque hanc vocamus proprie operum dignitatem.

QVÆSTIO II.

*An ad vitam ingredi volenti seruanda sint
mandata?*

§. 1. **T**a Christus pronunciat, & ratio suadet. *Qui*
enim à Deo tantum præmium expectat, opus
est vt legibus quas ipse fixit, obtemperet. Cum inter-
rogat quæ sint manda a, haud fide id facit, existimat
enim quedam singularia Christum propositurum.
Deesse autem aliquid putabat, vt ait Chrysostom.
Homil. 16. in Epist. ad Hebræos. Non pates dicere non Christus nō
possum, neque accusare condonare, si enim impotentes non irrisi ado-
fecti, & deinde imperet culpa eius est: Quomodo ergo, in-
lescentem.
quis, multi non possunt: quomodo ergo multi volunt: si e-
nim voluerint omnes poterunt: Habemus quippe cooperato-
rem, & adiutorem Deum: tantum velimus, tantum opere ac-
cedamus ad rem ipsam.

§. 2. Quæ Calvinus hoc loco de fictis d. uotionibus, de bonis operibus de lege seruanda nugatur, meræ calumnie sunt. Non enim nos aut operibus sine gratia factis, aut fictis vitam æternam mereri nos dicimus, sed mandatorum obseruationem dicimus ad salutem necessariam, & Christum id serio docuisse, non ludibrio habuisse adolescentem, si enim mandata per Dei gratiam seruati non possunt, & iocatus est Dominus, quid tandem certi in factis literis inuenimus?

VERSUS 19.

*Honora patrem tuum & matrem
tuam: & diliges proximum tuum
sicut teipsum.*

QVÆSTIO I.

*An illa particula addenda sit. Et proximum tuum
sicut teipsum?*

§. i. Q Vadam exemplaria habent *ἡμεῖς* vs, sic
& nos ter legit; est in regis: multa græca o-
mittunt. Origenes omitterund censet, & proximi-
um sicut teipsum, siue vt Syrus habet *אני ואנשי*
Aich naphschach, sicut animam tuam. rationes adfert pa-
rum solidas. Nempe apud Marcum & Lucam omit-
ti. Verum nouit ipse ylitatum esse, vt vnus Euan-
gelista omitat, quod alius recenset, aliqui ex Marco
deciendū esset, quod ait in hac eadem historia, ado-
lescentem in genua procidisse, Iesum eum dilexisse.
Quin etiam Marcus addit *ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ συγγένει*, ne fraudem se-
cerit, quod tamen in Matthæo non est, nec ideo tamen